TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2024. gada 19. decembrī *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvēruma politika – Regula (ES) Nr. 604/2013 – 3. panta 2. punkts – Patvēruma pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšana uz dalībvalsti, kura atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. pants – Necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks – Pierādīšanas līdzekļi un standarts attiecībā uz faktisku necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risku, kas izriet no sistēmiskām problēmām patvēruma procedūrā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos atbildīgajā dalībvalstī – Atbildīgās dalībvalsts veikta patvēruma meklētāju uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas apturēšana

Apvienotajās lietās C-185/24 un C-189/24 [*Tudmur*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2024. gada 14. februāra lēmumiem, kas Tiesā reģistrēti 2024. gada 7. un 8. martā, tiesvedībās

**RL** (C-185/24),

**QS** (C-189/24),

pret

***Bundesrepublik Deutschland,***

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši M. Gavalecs [*M. Gavalec*], Z. Čehi [*Z. Csehi*] un F. Šalīns [*F. Schalin*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

* Tiesvedības valoda – vācu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,

– Dānijas valdības vārdā – *D. Elkan*, *M. Jespersen* un *C. Maertens*, pārstāvji,

– Francijas valdības vārdā – *R. Bénard* un *O. Duprat-Mazaré*, pārstāvji,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *L. D'Ascia* un *D. G. Pintus*, *avvocati dello Stato*,

– Austrijas valdības vārdā – *A. Posch*, *J. Schmoll* un *M. Kopetzki*, pārstāvji,

– Somijas valdības vārdā – *H. Leppo*, pārstāve,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Katsimerou* un *B. Schima*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.; turpmāk tekstā – "Dublinas III regula"), 3. panta 2. punkta otro daļu.

2 Šie lūgumi iesniegti tiesvedībās starp diviem Sīrijas valstspiederīgajiem un *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika) par lēmumiem, ar kuriem noraidīti viņu patvēruma pieteikumi un uzdots viņus izraidīt uz Itāliju.

### Atbilstošās tiesību normas

#### *Savienības tiesības*

3 Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 4. pantā paredzēts:

"Nevienu nedrīkst pakļaut spīdzināšanai, necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei vai sodiem."

4 Dublinas III regulas 4. un 5. apsvērumā noteikts:

"(4) Tamperes sanāksmes secinājumos arī ir noteikts, ka šajā [kopējā Eiropas patvēruma] sistēmā īsā laikā jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

(5) Šādai metodei vajadzētu balstīties uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan konkrētajām personām. Tai jo īpaši būtu jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu starptautiskās aizsardzības noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi."

5 Šīs regulas 3. panta "Piekļuve starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanas procedūrai" 1. un 2. punktā noteikts:

"1. Dalībvalstis izskata jebkuru starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko kādai no šīm valstīm tās teritorijā, tostarp pie robežas vai tranzīta zonās, iesniedz trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.

2. Ja, pamatojoties uz šajā regulā uzskaitītajiem kritērijiem, nav iespējams izraudzīties atbildīgo dalībvalsti, tad par pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts starptautiskās aizsardzības pieteikums.

Ja nav iespējams pieteikuma iesniedzēju pārsūtīt uz dalībvalsti, kas izraudzīta par galveno atbildīgo, jo ir pamatots iemesls uzskatīt, ka pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos minētajā dalībvalstī, kā rezultātā pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks [Hartas] 4. panta nozīmē, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, turpina izskatīt III nodaļā izklāstītos kritērijus, lai noteiktu, vai par atbildīgo var tikt izraudzīta cita dalībvalsts.

Ja saskaņā ar šo punktu nav iespējama pārsūtīšana uz nevienu dalībvalsti, kas izraudzīta, balstoties uz III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, vai uz pirmo dalībvalsti, kurā pieteikums iesniegts, dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, kļūst par atbildīgo dalībvalsti."

### *Vācijas tiesības*

6 Saskaņā ar *Asylgesetz* (Patvēruma likums) – redakcijā, kas publicēta 2008. gada 2. septembrī (*BGBl.* 2008 I, 1798. lpp.) –, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar 2023. gada 19. decembra likumu (*BGBl.* 2023 I, Nr. 382), 29. panta 1. punktu:

"Patvēruma pieteikums ir nepieņemams, ja:

1. par patvēruma pieteikuma izskatīšanas procedūras īstenošanu atbildīga cita dalībvalsts

a) saskaņā ar [Dublinas III regulu]

[..]."

## Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

7 RL un QS ir divi Sīrijas valstspiederīgie. Viņi patvēruma pieteikumu Vācijā iesniedza attiecīgi 2021. gada 30. decembrī un 2022. gada 15. februārī.

8 Tomēr, pamatojoties uz *Eurodac* datubāzē ietverto informāciju, Itālijas Republika tika identificēta kā dalībvalsts, kura atbildīga par abu patvēruma pieteikumu izskatīšanu.

9 *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde, Vācija; turpmāk tekstā – "Federālā pārvalde") tāpēc pieprasīja, lai Itālijas Republika uzņemtu RL un QS. Atbilde uz šo pieprasījumu netika saņemta.

10 Pēc tam Federālā pārvalde ar 2022. gada 31. marta un 19. aprīļa lēmumiem noraidīja RL un QS patvēruma pieteikumus kā nepieņemamus saskaņā ar Patvēruma likuma, kurā grozījumi izdarīti ar 2023. gada 19. decembra likumu, 29. panta 1. punkta 1. apakšpunkta a) punktu, pamatojoties uz to, ka par viņu patvēruma pieteikumu izskatīšanu atbildīga bija Itālijas Republika. Federālā pārvalde arī uzdeva šos pieteikuma iesniedzējus izraidīt uz Itāliju.

11 Gan RL, gan QS šos lēmumus pārsūdzēja *Verwaltungsgericht Düsseldorf* (Diseldorfas Administratīvā tiesa, Vācija). Ar 2022. gada 25. un 29. aprīļa rīkojumiem tā noteica, ka šīm pārsūdzībām ir apturoša iedarbība. Ar 2022. gada 11. un 13. maija spriedumiem tā minētos lēmumus atcēla.

12 Vācijas Federatīvā Republika par šiem spriedumiem iesniedza apelācijas sūdzības *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa, Vācija), kas ir iesniedzējtiesa.

13 Kamēr apelācijas sūdzības tika izskatītas, Itālijas Dublinas sistēmas nodaļa 2022. gada 5. decembrī nosūtīja apkārtrakstu visām Dublinas sistēmas nodaļām. Minētais apkārtraksts formulēts šādi:

"Informējam, ka pēkšņi radušos tehnisku iemeslu dēļ, kas saistīti ar uzņemšanas objektu nepieejamību, dalībvalstis no rītdienas tiek lūgtas uz laiku apturēt pārsūtīšanu uz Itāliju, izņemot nepilngadīgo bez pavadības ģimenes atkalapvienošanās gadījumā.

Sīkāka informācija par apturēšanas ilgumu sekos."

14 Itālijas Dublinas sistēmas nodaļa 2022. gada 7. decembrī nosūtīja otru apkārtrakstu. Saskaņā ar to:

"Rakstu saistībā ar 5. decembra paziņojumu par pārsūtīšanas apturēšanu, izņemot nepilngadīgo bez pavadības ģimenes atkalapvienošanās gadījumā, uzņemšanas objektu nepieejamības dēļ.

Šajā ziņā, ņemot vērā lielo ieceļošanas gadījumu skaitu gan pie jūras, gan sauszemes robežām, informējam jūs, ka jāpārskata trešo valstu valstspiederīgo uzņemšanas darbību grafiks, ņemot vērā arī pieejamo uzņemšanas objektu trūkumu."

15 Ar 2023. gada 21. jūnija rīkojumiem iesniedzējtiesa noraidīja šī sprieduma 11. punktā minētās apelācijas sūdzības. Tā pauda viedokli, ka Vācijas Federatīvā Republika kļuvusi atbildīga par RL un QS patvēruma pieteikumu izskatīšanu atbilstoši Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta trešajai daļai, jo nav iespējams pārsūtīt šos patvēruma meklētājus uz Itāliju.

16 *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) šos rīkojumus atcēla, un lietas tika nodotas atpakaļ iesniedzējtiesai atkārtotai izskatīšanai un jauna nolēmuma pieņemšanai.

17 Šajā kontekstā šī tiesa norāda, ka atbilstoši Dublinas III regulas normām Itālijas Republika ir dalībvalsts, kura atbildīga par aplūkoto patvēruma pieteikumu izskatīšanu. Tātad šie pieteikumi varēja tikt noraidīti kā nepieņemami, ja vien Vācijas Federatīvā Republika nebūtu kļuvusi par atbildīgo dalībvalsti saskaņā ar šīs regulas 3. panta 2. punkta otro un trešo daļu, ņemot vērā tādas "sistēmiskas problēmas" patvēruma procedūrā un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos Itālijā, kuru dēļ pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē.

18 Taču minētā tiesa uzskata, ka nepieciešams skaidrojums par to, kā interpretēt jēdzienu "sistēmiskas problēmas" minētās regulas 3. panta 2. punkta otrās daļas izpratnē. Tai nav skaidrs, vai par sistēmiskām problēmām uzskatāmi uz nenoteiktu laiku spēkā esoši atbildīgās dalībvalsts atteikumi uzņemt vai uzņemt atpakaļ starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējus, izņemot retus individuālus gadījumus.

19 Iesniedzējtiesa uzskata, ka uz šo jautājumu jāatbild apstiprinoši. Tās ieskatā, apzināti atsakoties uzņemt vai uzņemt atpakaļ patvēruma meklētājus, Itālijas Republika viņiem jau sākotnēji atsaka piekļuvi patvēruma procedūrai un uzņemšanu.

20 Tomēr gadījumā, ja uz šo jautājumu būtu jāatbild noliedzoši, šī tiesa vēlas noskaidrot arī, kā tā var izvērtēt sistēmisku problēmu pastāvēšanu gadījumā, ja atbildīgā dalībvalsts atsakās uzņemt vai uzņemt atpakaļ patvēruma meklētājus. Šādā gadījumā esot neiespējami savākt šāda novērtējuma veikšanai nepieciešamo objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju par patvēruma procedūru un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļiem.

21 Šādos apstākļos *Oberverwaltungsgericht für das Land Nordrhein-Westfalen* (Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Dublinas III regulas] 3. panta 2. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstī, kas sākotnēji tika izraudzīta par atbildīgo, pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kālab pastāv necilvēcīgas un pazemojošas attieksmes risks [Hartas] 4. panta izpratnē, ja šī dalībvalsts uz nenoteiktu laiku principā atsakās uzņemt (atpakaļ) patvēruma meklētājus, pamatojoties uz valsts izdotu rīkojumu apturēt pārsūtīšanas pieņemšanas?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noraidoša: vai [Dublinas III regulas] 3. panta 2. punkta otrā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka Savienības tiesību prasības par faktu noskaidrošanu, kuras paredz konstatēt objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju par patvēruma procedūru un uzņemšanas apstākļiem attiecībā uz pārsūtāmajiem patvēruma meklētājiem, ir ierobežotas, ja lietu izskatošā tiesa nevar iegūt šo informāciju un varētu noskaidrot tikai hipotētisku faktu kopumu, tāpēc ka attiecīgā dalībvalsts principā atsakās uzņemt (atpakaļ) patvēruma meklētājus, pamatojoties uz valsts izdotu rīkojumu apturēt pārsūtīšanas pieņemšanu?"

## Tiesvedība Tiesā

22 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 25. aprīļa lēmumu lietas C-185/24 un C-189/24 tika apvienotas rakstveida un mutvārdu daļai, kā arī sprieduma taisīšanai.

23 Ar Tiesas priekšsēdētāja tās pašas dienas lēmumu šīm lietām tika piemērota prioritāra izskatīšana.

24 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 7. jūnija rīkojumu iesniedzējtiesas pieteikums par Reglamenta 105. pantā paredzētās paātrinātās tiesvedības piemērošanu šīm lietām tika noraidīts.

## Par prejudiciālajiem jautājumiem

### *Par pieņemamību*

25 Itālijas valdība atsaucas uz otrā jautājuma nepieņemamību tā tīri hipotētiskā rakstura dēļ, jo tas esot balstīts uz kļūdainu premisu un esot pretrunā savstarpējās uzticēšanās principam, ciktāl tas attiecas uz pārsūtīšanas uz Itāliju apturēšanas motīviem.

26 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz tādiem jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi atbilstoši pašas noteiktajam tiesiskajam regulējumam un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas nozīmīguma prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2024. gada 18. jūnijs, *Bundesrepublik Deutschland* (Lēmuma par bēgļa statusa piešķiršanu sekas), C-753/22, EU:C:2024:524, 44. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Šajā gadījumā no lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu nepārprotami izriet, ka otrais jautājums tiešām attiecas uz to Savienības tiesību normu interpretāciju, kurām ir nozīme pamatlietā. Turklāt, tā kā iesniedzējtiesa pati ir atbildīga par pamatlietu tiesiskā un faktiskā ietvara noteikšanu, Tiesai nav jāpārbauda premisas, uz kurām balstīti lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu.

28 No tā izriet, ka otrais jautājums ir pieņemams.

### *Par lietas būtību*

29 Ar abiem jautājumiem, kuri jāizvērtē kopā, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrā daļa jāinterpretē tādējādi, ka to, ka dalībvalstī, kas izraudzīta par atbildīgo saskaņā ar šīs regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, pastāv tādas sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kuru dēļ pastāv necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē, var konstatēt tikai tāpēc vien, ka šī dalībvalsts vienpusēji apturējusi šo pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu un atpakaļuzņemšanu. Ja atbilde būtu noliedzoša, šī tiesa vaicā, uz kādu informāciju balstoties, tā šādā gadījumā var noteikt, ka šādas problēmas pastāv.

30 Jāatgādina, ka Savienības tiesības ir balstītas uz pamatpremisu, ka katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgas daudzas pamatvērtības, pamatojoties uz kurām Eiropas Savienība ir dibināta, kā precizēts LES 2. pantā, un ka tās to savstarpēji atzīst. Šī premisa izraisa un pamato dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās pastāvēšanu attiecībā uz to, ka šīs vērtības tiek atzītas un tātad tiek ievērotas Savienības tiesības, ar kurām tās tiek īstenotas, kā arī uz attiecīgo valstu tiesību

sistēmu spēju sniegt līdzvērtīgu un efektīvu to pamattiesību aizsardzību, kas atzītas Hartā, tostarp tās 1. un 4. pantā, kuros nostiprināta viena no Savienības un tās dalībvalstu pamatvērtībām, proti, cilvēka cieņa, kura citastarp ietver necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes aizliegumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 80. punkts, kā arī 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās principam, ņemot vērā, ka tas ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām, Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme. Konkrētāk – it īpaši attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ar savstarpējas uzticēšanās principu katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (spriedumi, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 81. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 44. punkts).

32 Līdz ar to kopējās Eiropas patvēruma sistēmas un it īpaši Dublinas III regulas kontekstā jāpieņem, ka katrā dalībvalstī paredzētā attieksme pret starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzējiem atbilst Hartas, 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā parakstītās Konvencijas par bēgļa statusu (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), kas stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī un papildināta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kurš stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī, kā arī 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas prasībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 82. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 45. punkts).

33 Tomēr nevar izslēgt, ka šī sistēma noteiktā dalībvalstī praksē ir saistīta ar ievērojamām operacionālām grūtībām tādējādi, ka pastāv nopietns risks, ka pārsūtīšanas gadījumā uz šo dalībvalsti attieksme pret starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem nebūs saderīga ar viņu pamattiesībām (spriedumi, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 83. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 46. punkts).

34 Tādējādi Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā paredzēts, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju nevar pārsūtīt uz dalībvalsti, kura atbildīga par viņa pieteikuma izskatīšanu, ja ir nopietni iemesli uzskatīt, ka viņam radīsies necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē, ņemot vērā sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un šādas aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī (spriedums, 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 47. punkts). Šīs regulas 3. panta 2. punkta otrajā un trešajā daļā, kurās kodificēta šī judikatūra, precizēts, ka šādā situācijā dalībvalsts, kas nosaka atbildīgo dalībvalsti, kļūst par dalībvalsti, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, ja tā pēc šīs regulas III nodaļā izklāstīto kritēriju izvērtējuma konstatē, ka nav iespējams pārsūtīt pieteikuma iesniedzēju uz dalībvalsti, kas, balstoties uz šiem kritērijiem, izraudzīta kā atbildīgā dalībvalsts, vai uz dalībvalsti, kurā pirmajā iesniegts pieteikums (spriedums, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 86. punkts).

35 Taču no Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrās daļas nepārprotami izriet, ka starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja pārsūtīšanu uz atbildīgo dalībvalsti padara neiespējamu tikai "sistēmiskas problēmas [..], kā rezultātā pastāv necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks [Hartas] 4. panta nozīmē". Tādējādi šajā tiesību normā paredzēti divi kumulatīvi nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 57. un 58. punkts).

36 Pirmais no šiem nosacījumiem, kas attiecas uz "sistēmisku problēmu" pastāvēšanu, ir izpildīts, ja aplūkotās problēmas turpina pastāvēt un vispārīgi skar starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem vai vismaz noteiktām starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju grupām kopumā piemērojamo patvēruma procedūru un uzņemšanas apstākļus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 59. punkts).

37 Šīm problēmām turklāt jāsasniedz īpaši augsta smaguma pakāpe, kas atkarīga no visiem lietas datiem. Šāda pakāpe būtu sasniegta, ja dalībvalstu iestāžu vienaldzības dēļ persona, kas pilnībā atkarīga no valsts atbalsta, neatkarīgi no savas gribas un personīgajām izvēlēm atrastos ekstrēmas nabadzības situācijā, kurā tai nebūtu iespējams apmierināt viselementārākās vajadzības, tostarp tādas vajadzības kā paēst, nomazgāties un atrast dzīvesvietu, un kura nodarītu kaitējumu tās fiziskajai vai garīgajai veselībai vai radītu tādu šīs personas situācijas lejupslīdi, kas nav saderīga ar cilvēka cieņu. Minētā pakāpe tātad nevar aptvert situācijas, kuras raksturo pat liela nedrošība vai stipra attiecīgās personas dzīves līmeņa lejupslīde, ja tās neietver ekstrēmu nabadzību, kas šai personai radītu tik smagu situāciju, ka tā varētu tikt pielīdzināta necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 91.–93. punkts, kā arī rīkojumu, 2019. gada 13. novembris, *Hamed* un *Omar*, C-540/17 un C-541/17, EU:C:2019:964, 39. punkts).

38 Tādējādi otrais nosacījums par šādas attieksmes riska pastāvēšanu ir izpildīts, ja šīs sistēmiskās problēmas rada risku attiecīgajai personai tikt pakļautai attieksmei, kas ir pretrunā Hartas 4. pantam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 62. punkts).

39 Runājot par šo nosacījumu novērtējumu, ko veic tiesa, kura izskata pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzību, no Tiesas judikatūras izriet, ka tad, ja šīs tiesas rīcībā ir informācija, ko attiecīgā persona iesniegusi, lai pierādītu šāda riska pastāvēšanu, šai tiesai, balstoties uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju, un no Savienības tiesībās garantētā pamattiesību aizsardzības standarta skatpunkta jāizvērtē, vai ir izpildīti abi Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrajā daļā izklāstītie nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 90. punkts, kā arī 2023. gada 30. novembris, *Ministero dell'Interno* u.c. (Kopējais buklets – Netieša izraidīšana), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21, EU:C:2023:934, 136. punkts). Turklāt šai tiesai pēc savas iniciatīvas jāņem vērā arī tai zināmā nozīmīgā informācija, lai lemtu par Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrās daļas piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 29. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Savstarpējā uzticēšanās pārsūtīšanas gadījumā), C-392/22, EU:C:2024:195, 77. punkts).

40 No šīs judikatūras, kā norādījusi Eiropas Komisija un visas valdības, kuras iesniegušas apsvērumus Tiesā, izriet, ka tādu sistēmisku problēmu patvēruma procedūrā un uzņemšanas apstākļos pastāvēšanu, kas pieteikuma iesniedzēju pakļauj nopietnam necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes riskam, nevar pieņemt tikai tāpēc vien, ka atbildīgā dalībvalsts vienpusēji un,

neievērojot tās pienākumus kopējā Eiropas patvēruma sistēmā, paziņojusi, ka tiek apturētas visas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju pārsūtīšanas uz tās teritoriju un tādējādi – šo pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas un atpakaļuzņemšanas procedūras. Gluži pretēji, šādu sistēmisku problēmu un šāda riska pastāvēšanu var konstatēt tikai pēc konkrētas analīzes, kas balstīta uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju.

41 Šo interpretāciju apstiprina Dublinas III regulas mērķi, proti, izveidot skaidru un praktiski realizējamu metodi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, un novērstu patvēruma meklētāju sekundāro kustību starp dalībvalstīm (spriedums, 2023. gada 30. novembris, *Ministero dell'Interno* u.c. (Kopējais buklets – Netieša izraidīšana), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21, EU:C:2023:934, 141. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

42 Dalībvalsts, kas izraudzīta par atbildīgo saskaņā ar Dublinas III regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, ar vienkāršu vienpusēju paziņojumu nevar atbrīvoties no pienākumiem, kas tai noteikti saskaņā ar šo regulu, jo šāda iespēja izraisītu šo kritēriju neievērošanu un tādējādi varētu apdraudēt ar minēto regulu ieviestās sistēmas pienācīgu darbību. Turklāt uzskats, ka no šāda vienpusēja paziņojuma var secināt, ka pastāv tādas sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kuru dēļ pastāv nopietns necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks tādā mērā, ka tiek kavētas visas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju pārsūtīšanas uz atbildīgo dalībvalsti un izraisīta atbildības pāreja no šīs dalībvalsts uz dalībvalsti, uz kuru notikusi sekundārā kustība, varētu veicināt šādu kustību, mudinot pieteikuma iesniedzējus turpināt migrācijas maršrutu uz citu dalībvalsti, kur, viņuprāt, tiek piedāvāti labvēlīgāki nosacījumi.

43 Līdz ar to apstāklis, ka dalībvalsts, kas izraudzīta par atbildīgo saskaņā ar Dublinas III regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, vienpusēji apturējusi starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu un atpakaļuzņemšanu, pats par sevi nevar pamatot konstatējumu saskaņā ar šīs regulas 3. panta 2. punkta otro daļu par sistēmiskām problēmām patvēruma procedūrā un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī, kuru dēļ pastāv necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē.

44 Tāpēc pat šādā gadījumā tiesai, kas izskata pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzību, jāizvērtē šādu sistēmisku problēmu pastāvēšana un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās risks Hartas 4. panta izpratnē atbilstoši šī sprieduma 35.–39. punktā atgādinātajā judikatūrā precizētajiem nosacījumiem.

45 Šajā ziņā, ņemot vērā iesniedzējtiesas jautājumus, jāpiebilst, ka, lai gan šim novērtējumam, kam jābūt balstītam uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju, noteikti ir uz nākotni vērsts aspekts, jo tiesai, kurai ir jurisdikcija, jāpārbauda riski, kas attiecīgajam indivīdam rodas pašā pārsūtīšanas brīdī, patvēruma procedūras laikā vai tās noslēgumā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 88. punkts, kā arī 2023. gada 30. novembris, *Ministero dell'Interno* u.c.(Kopējais buklets– Netieša izraidīšana), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 un C-328/21, EU:C:2023:934, 135. punkts), tas nav ne neiespējams, ne tīri hipotētisks.

46 No Tiesas judikatūras izriet, ka tiesa, kas izskata pārsūtīšanas lēmuma pārsūdzību, var, veicot minēto novērtējumu, ņemt vērā visus pieejamos dokumentus, piemēram, attiecīgā gadījumā starptautisko nevalstisko organizāciju regulārus un saskaņotus ziņojumus par praktiskām grūtībām, ko rada kopējās Eiropas patvēruma sistēmas piemērošana attiecīgajā dalībvalstī,

Apvienoto Nāciju Augstā komisāra bēgļu jautājumos izdotus dokumentus, kā arī dokumentus un informācijas apmaiņu, kura notikusi, īstenojot no Dublinas III regulas izrietošo sistēmu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, N. S. u.c., C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 90. un 91. punkts), tādējādi, lai spētu noteikt šādu sistēmisku problēmu pastāvēšanu un necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risku Hartas 4. panta izpratnē.

47 Visu iepriekš izklāstīto apsvērumu gaismā uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Dublinas III regulas 3. panta 2. punkta otrā daļa jāinterpretē tādējādi, ka:

– to, ka dalībvalstī, kas izraudzīta par atbildīgo saskaņā ar šīs regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, pastāv tādas sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kuru dēļ pastāv necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Hartas 4. panta izpratnē, nevar konstatēt tikai tāpēc vien, ka šī dalībvalsts vienpusēji apturējusi šo pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu un atpakaļuzņemšanu;

– šādu konstatējumu var izdarīt tikai pēc tam, kad veikta visu nozīmīgo datu analīze, pamatojoties uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju.

## Par tiesāšanās izdevumiem

48 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

**Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 3. panta 2. punkta otrā daļa**

**jāinterpretē tādējādi, ka**

**to, ka dalībvalstī, kas izraudzīta par atbildīgo saskaņā ar šīs regulas III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem, pastāv tādas sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanas apstākļos, kuru dēļ pastāv necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes risks Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē, nevar konstatēt tikai tāpēc vien, ka šī dalībvalsts vienpusēji apturējusi šo pieteikuma iesniedzēju uzņemšanu un atpakaļuzņemšanu.**

**Šādu konstatējumu var izdarīt tikai pēc tam, kad veikta visu nozīmīgo datu analīze, pamatojoties uz objektīvu, ticamu, precīzu un pienācīgi aktualizētu informāciju.**

[Paraksti]